

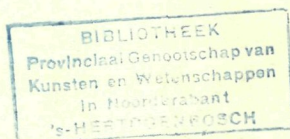

Heemkunde-Kring „Peelland”

te Helmond

Secretariaat
C.v.Bokhoven
Oostende 31a
HELMOND

No. 3 .

L.S.

Na de D.A.F.-excursie op vrijdag 3 februari j.l., waaraan door een 50-tal leden en introducés werd deelgenomen, staat voor deze maand verder een interessante lezing op het programma, die onze leden, én in hun kwaliteit van heemkundige én in die van Helmonder, zeer zeker zal interesseren.

De Directeur van Publieke Werken te Helmond, Ir.F.B.J.Berbée zal op donderdag 16 februari a.s. 's avonds om 8 uur in de gemoderniseerde bovenzaal van het Sobriëtasgebouw, een inleiding houden over:

DE STADSUITBREIDING IN HELMOND

Het Bestuur is ervan overtuigd, dat onze leden en hun introducés zeer zeker geïnteresseerd zijn in de problematiek van het snel groeiende Helmond, dat momenteel aan grote veranderingen in zijn bestaande vorm toe is. Men denke slechts aan de plannen, die nu of binnen afzienbare tijd gerealiseerd zullen worden, zoals de "luchtbrug", de nieuwe industrieterreinen en de nieuwe insteekhaven, de uitbreiding van woningbouwcomplexen, de aanleg van nieuwe bungalow- of villaparken, riolering-, straat- en lichtvernieuwingen, sportvelden, een sporthal en een nieuw zwembad etc. etc.

Kortom, een groeiende bevolking schept velerlei groeiproblemen zoals de technologische rapporten laten zien. En een van deze meest voorname problemen is wel de uitbreiding van de stad, waarbij het behouden van al het schone (sporadisch aanwezig in Helmond) en het scheppen van het nieuwe en doelmatige vaak met elkaar in conflict komen. Hoe hier een synthese te berei-

ken valt, zal ons uit de inleiding van Ir. Berbéé wel duidelijk worden, speciaal in het concrete geval van onze woonstad Helmond.

Wij rekenen op Uw aller belangstelling en aanwezigheid.

drs. P. Hornikx.
voorzitter.

M E D E D E L I N G E N De jaarlijkse algemene Vergadering van de Heemkunde-Kring "Peelland" te Helmond zal gehouden worden op maandag 20 maart 1961.

Het Programma is als volgt:

7.00 - 8.00 uur Koffietafel in Café Drouen, Steenweg.

8.00 - 8.30 uur Algemene Jaarvergadering.

8.30 - 10.30 u. "Brabants Prentenboek" door de Heer Mathieu Sijbers uit Eindhoven. Ernst en humor in Brabants dialect.

Gezien de vorige koffietafel in "De Kluis" waar ongeveer 50 gasten aanzaten in een beste stemming, rekenen we deze keer op een nog groter aantal te meer, daar het hier een avond betreft met een voordracht met ernst en luim en muziek. Een uitgebreide beschrijving zult U in ons volgend blad aantreffen.

Wij kunnen U deze koffietafel aanbieden tegen een gereduceerde prijs n.l. f 2,50 per persoon. Om organisatorische redenen is het noodzakelijk, dat deelnemers het ingesloten formulier vóór 1 maart a.s. zenden aan C.v. Bokhoven Oostende 31a. Introductie's zijn toegestaan.

Mogen wij op Uw aanwezigheid en Uw medewerking rekenen, des te meer kunt U op ons rekenen.

drs. P. Hornikx.
voorzitter.

N I E U W E L E D E N

Mej. J. Starckenburg-Schoolarts-Lindbergplein 17a-Helmond.

De Heer M. van Dinter-Stationsstraat 41-Deurne.

De Heer v.d. Horst-W. Beringstr. 11 - Helmond.

De Heer J. H. Veerkamp-Eikendreef 29-Helmond.

De Heer S. Pellemans-Binderseind 31-Helmond.

De Heer Fr. Dusol-Dorpsstraat 40-Stiphout.

B E D A N K T A L S L I D

De Heer J. v. Nieuwland-Helmond.

De Heer Drs. G. Verhaak-Helmond.

De Heer Th. Heling -Helmond.

drs. P. Hornikx
=====

In ons Mededelingenblad van december j.l. hebben wij, ongeild, verzuimd een persoonlijk succes van onze Voorzitter in de annalen van onze ring vast te leggen. Wij willen dit verzuim hiermede herstellen.

De Heer P. Hornikx slaagde in november l.l. aan de R.K.Handelshogeschool te Tilburg voor het doctoraal examen Economie.

Het Bestuur en de meeste leden zijn reeds in de gelegenheid geweest onze Voorzitter geluk te wensen met het behalen van zijn titel.

Wij hopen, en wij weten, dat het de wens is van onze leden, dat drs. Hornikx nog lang als Voorzitter leiding mag geven aan de activiteiten van onze Kring.

Het Bestuur.

IS UW FAMILIE VAN HELMONDSE AFKOMST ?

Ik bedoel nu in dit geval een antwoord op de vraag of Uw familie reeds meer dan een eeuw lang in Helmond is gevestigd.

Als ik de reeks van families naga, waarvan ik in de loop der jaren meerdere aantekeningen maakte, krijg ik hierop heel wat meer bevestigende antwoorden dan men op het eerste gezicht zou zeggen.

In andere gevallen kijkt men verwonderd op, als men tot de ontdekking komt, dat families, die toch zo innig met het Helmondse leven vergroeid zijn, nog geen eeuw geleden hier nog niet in de bevolkingsregeisters voorkwamen.

In alfabetische volgorde mijn aantekeningen doorlopend, ontmoet ik de familie AMIJS, die omstreeks 1770 vanuit Vlierden in Helmond kwam wonen en die nu bijv. als kanarievogelkwekers tot welstand zijn gekomen.

De familie BARTELS kwam omstreeks diezelfde tijd uit Achel naar Helmond, is nu vrijwel uit Helmond verdwenen, maar is door meerdere huwelijken aan Helmondse families verbonden.

De familie VAN BEECK kwam ook in die tijd als wevers van t.Nicolaas (in België) naar Helmond en heeft zich tot nu toe hier weten te handhaven. Ik denk aan onze oudste muziekhandel.

Van de familie BENIERS is de oorsprong tot in de eerste helft van de 17de eeuw in Aarle-Rixtel na te sporen, trok daarna naar Stiphout en

vestigde zich van daaruit in Helmond in het midden van de 18de eeuw.

De fabrikantenfamilie CARP vestigde zich in de persoon van Coul Frederik Carp, geboren te Zutphen in 1842, vanuit Geldrop in Helmond.

De familie CLERCX, afkomstig uit België, kwam via Mierlo en Geldrop in de persoon van Felix Johannes Maria Clercx van laatstgenoemd dorp naar Helmond en legde er ong. 1880 de grondslag voor de grote houtwerf.

Van de familie CORTENBACH, die nog in Helmond woont a.o. als schoenhandelaars, heeft voor zover we kunnen nagaan, niets uit te staan met de adellijke familie van Cortenbach, die van de 15de tot de 17de eeuw het kasteel alhier bewoonde.

Omstreeks 1850 vestigde zich hier de timmerman Guilielmus Christiaan uit Gestel (bij Eindhoven) in Helmond.

De familie CROX woonde reeds in het midden van de 18de eeuw in Helmond en nadien met meerdere families geparenteerd o.a. met de familie Heinemans.

Wordt voortgezet,

Jac. Heeren.

HELMOND in 1861

Aan het gemeenteverslag van Helmond over het jaar 1861 wordt het volgende ontleend:

Bevolking 6186 personen (3021 mannelijke en 3165 vrouwelijke)

Gemeentebestuur De raad bestond uit elf leden n.l. de Heren:

F.W.van den Dungen - G. de Ruiter - Jhr.Mr.C.F.Wesselman
A. de Veth - A.van den Eijnden - A.H.Bots - J. Berkers
M.Konings - J.A.Raymakers - H.G.Bogaers - F.H.Hoeck

Burgemeester F.W. van den Dungen.

Wethouders Jhr.Mr.C.F.Wesselman - G. de Ruiter.

Secretaris J.P.H. van der Linden.

Lager Onderwijs Er waren 3 scholen voor L.O.

1 Openbare school met 214 leerlingen
(202 jongens en 12 meisjes)

2 Bijzondere scholen uitsluitend voor meisjes. De scholen werden

bediend door de Zusters van Liefde(totaal 289 leerlingen).

ijmse School werd bezocht door 6 leerlingen.

bestuur

De armenzorg was nog geen overheidstaak. Het Burgerlijk Armbestuur kon echter uit eigen middelen het grote aantal armlastigen niet meer ondersteunen. Het gemeentebestuur gaf in 1861 een Subsidie van f 2300.

Er werden 875 personen(zieken en verpleegden niet meegerekend) tijdelijk of onafgebroken bedeed. Het totale bedelingsbedrag was f5000,87.

(Uit dit bedrag kan men afleiden, dat, hoe groot de nood bij velen ook was, de uitkering uiterst klein was)

achten en Nijverheid Ondanks de verwikkelingen in Amerika(voorspel van de burgeroorlog) en de hoge katoenprijzen als gevolg daarvan, waren de fabrieken goed van orders voorzien. De uitvoer nam toe en zelfs Japan behoorde tot de landen waarnaar werd uitgevoerd.

De fabriek van linnen en wollen stoffen van M.Konings werd opgeheven.

Over het geheel was men over de resultaten van 1861 tevreden.

Ook de verschillende kleine bedrijven hadden een gunstig jaar.

In de bouwnijverheid was het druk.

De katoendrukkerij van de firma P.F.van Vlissingen & Co. werd met een groot gebouw uitgebreid.

Vele nieuwe huizen werden gebouwd en verschillende verbouwd.

Van de Landbouw wil ik alleen vermelden dat er 23 houders van bijenkorven waren met een totaal van 660 korven.

C.v.Bokhoven.

60 J A A R T E L E F O O N I N H E L M O N D

Uit de tijd, dat er nog geen ondergrondse telefoonkabels waren, kunnen de ouderen onder ons zich nog herinneren de wirwar van draden over daken en straten ter functionering van ons tedelijk telefoonbedrijf.

Het was op 5 januari j.l. 60 jaar geleden, dat het Gemeentelijk Telefoonbedrijf in onze stad in werking trad. Hierna volgt een en ander over de totstandkoming van dit bedrijf in onze gemeente.

Volgens K.B. van 16 juni 1897 (Stbl. 166) kon op verzoek van een gemeentebestuur in de gemeente een rijks telefoonbureau gevestigd worden dat aangesloten was aan het intercommunaal rijks telefoonnet. De betreffende gemeente moest zich echter verbinden, dat zij gedurende 10 jaar aan het Rijk zou vergoeden het bedrag, dat de opbrengst van het telefoonbureau minder dan f 1200 zou bedragen. Het gemeentebestuur, dat in die tijd niet de minste risico wilde dragen, maakte geen haast om Helmond zulk een bureau te krijgen.

Bij schrijven van 5 februari 1898 aan het gemeentebestuur verklaard een aantal fabrikanten zich garant voor de mindere opbrengst dan f 1200,-. Prinsen en van Glabbeek bleef garant voor 40%, P.F. van Vlissingen & Co voor 20%, Kaulen en Co, de Nederl. Cacaofabriek, de N.V. Begemann en W. Swinkels ieder voor 10%.

Naar aanleiding van dit schrijven verzocht het gemeentebestuur aan den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid te bevorderen, dat in onze gemeente een intercommunaal rijks telefoonbureau gevestigd zou worden. De minister ging hiermede accoord en het bureau zou ondergebracht worden in het rijks telegraafkantoor. Bij schrijven van 3 oktober 1899 merkt de directeur-generaal der Posterijen en Telegrafie o.a. zeer terecht op, dat de intercommunale aansluiting pas volle waarde zou krijgen wanneer in onze stad ook een plaatselijk telefoonnet gevestigd werd, dat met het intercommunaal bureau verbonden was. Zolang dit net niet aanwezig was moesten de ingezetenen zich voor een gesprek naar het telegraafkantoor begeven.

Op grond van een en ander drong de directeur-generaal erbij het gemeentebestuur op aan een plaatselijk telefoonnet tot stand te brengen.

Ook de Kamer van Koophandel zat niet stil. Ongeveer tegelijk met het rijven van de directeur-generaal richtte zij zich tot de raad en betoogde, dat niet langer gedraald mocht worden met het bouwen van een telefooninrichting. Iegde een lijst over met 85 handtekeningen van industriëlen, neringdoenden particulieren, die aansluiting op het net wilden.

In vele andere plaatsen, zo zegt de K.v.K. is reeds een telefoonnet in verband met de concurrentie is telefoon voor industrie en neringdoenden in e stad onontbeerlijk.

Op 27 oktober 1899 besloot de raad tot oprichting van een plaatselijke telefoonnet, waartoe op 10 februari 1900 de koninklijke goedkeuring werd verend. De kosten van de aanleg waren ruim f 20.000,- Op 4 plaatsen verrees een eren toren en het totaal aantal telefoonpalen was 167. Het centraal punt van t net werd gevestigd in het Stadhuis.

Op 5 januari 1901 konden de Helmonders telefoneren.

Ruim 20 jaar exploiteerde de gemeente het telefoonbedrijf.

In de twintiger jaren werd het overgenomen door het Rijk.

C. van Bokhoven.